

ANU RANDMAA

Anu Randmaa on rahvarõivaste uurimise ja valmistamisega tegelenud alates aastast 2000. Ta on kolmel korral läbinud Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse juures asuva rahvarõivakooli ja valmistanud Tõstamaa kihelkonna naise, mehe ja tütarlapse riided.

Põhjalikult on ta uurinud Järvamaa kihelkondade rahvarõivaid, kuna oli viis aastat ka Kesk-Eesti Käsitööseltsi juures asuva Rahvarõiva Nõukoja üks eestvedajatest.

2008. aastal lõpetas Tallinna Ülikoolis käsitöö ja kodunduse õpetaja eriala ning omandas haridusteaduse magistri kraadi.

Pärnumaa rahvarõivaste raamatu ühe autorina on Anu uurinud Pärnumaa kihelkondade rõivaid, eriti Varbla, Audru ja Mihkli ja Saarde khk rõivaid. Kahel aastal on olnud võimalus valmistada rahvarõivad presidendipaarile vabariigi aastapäeva vastuvõttudeks.

Anu omab rahvarõivameistri VII taseme kutsetunnistust.

Alates 2003. aastast on Anu Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu, rahvarõiva alaliidu juht. Alaliidust sai 2008. aasta alguses iseseisev MTÜ Rahvarõivas, mille juurde loodi ka Rahvarõiva Nõuandekoda ja koolituskeskus.

2010. aasta algusest elab ta Tõstamaal. Toetudes oma kogemusele huvihariduses ning kohaliku vallavalitsuse ja LEADER-projektide abile, käivitas Anu Tõstamaal käsitöökeskuse, kus toimub ringitegevus erinevas vanuses huvilistele ning mitmesugused koolitused kvaliteetsete käsitöötoodete loomiseks ja tootmiseks. Samuti toimuvad Tõstamaal Pärnumaa rahvarõivakoolitused. Käsitöökeskusel on oma käsitööpood.

Koolitused:

Rahvarõivaste kandmine

Tänapäeval kantakse rahvarõivaid palju esinemisrõivastena. Järjest rohkem on neid, kes valmistavad või telivad endale rahvarõivad kui pärandvara ja eestluse sümboli. Esimesel juhul on oluline teada, milliseid mõõndusi ja muutusi rõivaste juures teha ilma visuaalset pilti oluliselt muutmata. Teisel juhul väärtustatakse peent käsitööd ja ehedaid materjale, ollakse huvitatud komplekti täiuslikkusest. Sageli soovitakse kanda vaid seelikut või teisi üksikuid rahvarõiva komplekti kuuluvaid esemeid või siis valmistada hoopis rahvarõivaist inspireeritud tänapäevaseid rõivaid.

Milline variant valida, kuidas rahvarõivaid kanda ja mis vahe on rahvarõival ja rahvuslikul rõival – neile küsimustele püütaksegi vestlusel mentoriga vastuseid leida.

Sukkade ja kinnaste roosimine

Roosimisel kootakse põhivärviga parempidist pinda ning mustrilõng liigub sarnaselt tikkimisest tuntud eelpistega töö ette ja taha. Kindaid ja sukki roositi vanasti Edela-Eestis: Tõstamaal, Audrus, Mihklis, Kihnus, Saardes ja Mulgimaal. Tõstamaa sukad ja kindad olid valgest lõngast ja eriti rikkalikult roositud. Eriti rohkelt levis roosimine 19. sajandi teisel poolel.

Roositud kindaid on kandnud peamiselt naised. Meeste kinnastel roositi mõnikord kindapärad.

Kindaid ja sokke kooti igas peres. Kindad etendasid suurt osa rahvakommetes, eelkõige pulmakommetes.

Roosimise puhul on tegemist eripärase tehnoloogiaga, milles valmistatud esemed on pillkupüüdvateks lisanditeks ja eheteks tänapäevasele.

Rahvuslike helmekeede kandmine ja valmistamine

Helmekeed olid Eestis kasutuses juba keskajal. Neid kanti traditsiooni kohaselt koos rahvarõivastega kuni rahvarõivaste taandumiseni.

Kõige enam kanti Eestis lihtsaid klaashelmestest kaelakeesid. Mõnikord täiendati neid hõbehelmestega ja kannaga rahadega, sellised keed kuulusid nt meheleminekuemas neidude kaasavara hulka.

Ehted muretsesid vanemad tütrele neiuikka jõudmisel, neid kinkis ka peigmees. Helmed ja nende poolt tekitatud heli kaitsesid kandjat kurja eest.

Kaelakeesid võis koostada sarnastest helmestest, aga tihti lükiti üksteise kõrvale ka erineva kuju, värvi ja materjaliga helmeid.

Ka tänapäeval peaksid rahvarõivakomplekti juurde kuuluma traditsioonilised ehted. Mis aitavad luua pidulikkust, toovad esile seeliku- ja tikandivärvid ning tõstavad kandja enesehinnangut ja meeleolu.

Helmekeed on lihtne ise valmistada ja seda on edaspidi võimalik rahade ja krõllidega täiendada. Samuti sobivad nad kandmiseks tänapäevastegi rõivaste juurde.

